

**УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП
ФАКУЛТЕТ ЗА МУЗИЧКА УМЕТНОСТ**

ISSN 1857-7296

**ГОДИШЕН ЗБОРНИК
2011**

ГОДИНА 2

БРОЈ 2

**ГОДИШЕН ЗБОРНИК
УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ” – ШТИП
ФАКУЛТЕТ ЗА МУЗИЧКА УМЕТНОСТ**

За издавачот:

проф. д-р Илчо Јованов

Издавачки совет:

проф. д-р Саша Митрев
проф. д-р Лилјана Колева-Гудева
проф. д-р Илчо Јованов
проф. д-р Стефанија Лешкова-Зеленковска
проф. м-р Валентина Велковска-Трајановска
доц. м-р Владимир Јаневски
доц. м-р Гоце Гаврилски

Редакциски одбор:

проф. д-р Илчо Јованов
проф. д-р Стефанија Лешкова-Зеленковска
проф. м-р Валентина Велковска-Трајановска
доц. м-р Владимир Јаневски
доц. м-р Гоце Гаврилски

Главен уредник:

проф. д-р Стефанија Лешкова-Зеленковска

Одговорни уредници:

проф. д-р Илчо Јованов
проф. м-р Валентина Велковска-Трајановска
доц. м-р Владимир Јаневски

Јазично уредување:

Даница Гавриловска-Атанасовска

Техничко уредување:

Славе Димитров
Благој Михов

Печати:

Печатница „Европа 92” - Кочани

Редакција и администрација:

Универзитет „Гоце Делчев” - Штип
Факултет за музичка уметност
бул „Крсте Мисирков” бб
п.фах 201, 2000 Штип, Македонија

СОДРЖИНА

проф. д-р Илчо Јованов Улогата и значењето на оркестарот на народни инструменти на Македонската радио телевизија во одржувањето на сопствената музичка традиција	5
проф. д-р Стефанија Лешкова-Зеленковска проф. д-р Аида Ислам Нови трендови во музичката култура кај младата популација во Скопје, Република Македонија	13
проф. д-р Томе Манчев Анализа на музичко дело	21
проф. м-р Валентина Велковска-Трајановска Присутноста, употребата и улогата на музичките инструменти во дел од оркестарското творештво на Томислав Зографски (1934- 2000)	33
Ивана Јанков Музичките изразни средства и нивните особености во делото „Пасакаља“ за еден херој од композиторот Томислав Зографски (1934-2000)	45
доц. м-р Гоце Гавриловски Темброт на народните музички инструменти во делото трета симфонија „Рустика“ оп. 58 на композиторот Властимир Николовски (1925-2001)	55
м-р Тихомир Јовиќ Полифонијата во македонското музичко творештво	69
м-р Невенка Трајкова Синтеза на додекафонија и модалност: тенденции во камерното творештво на Гоце Гавриловски концептот на делото „Circle“	79
проф. д-р Милица Шкариќ Параметри за составување тестови за мерење на музички постигнувања	91
м-р Ленче Насев Педагошката пракса во едукативниот процес на идните наставници по музичко образование	99
проф. д-р Емилија Петрова Ѓорѓева Влијанието на организираниот педагошки процес врз музикалноста и општиот развој на детето	105

доц. Антонијо Китановски Проблемот со креативноста	121
доц. м-р Александар Трајковски Слушањето музика во рамките на музичката настава во средните општообразовни училишта во Република Македонија	125
м-р Христо Стојаноски Инструменталната пијано техника на Оливие Месиан употребена во циклусот „Дваесет погледи кон детето Исус“	133
м-р Славчо Величков Улогата на наставникот во развојот на афинитетот на децата кон пијаното како инструмент	141
проф. д-р Родна Величковска Презентирање на русалиските игри на фестивалите во Република Македонија и надвор од неа	145
доц. м-р Владимир Јаневски Пишаните и визуелни извори за традиционалните игри во крајот на XIX и почетокот на XX век	151
доц. м-р Горанчо Ангелов Музичкиот инструмент гајда и нејзините тонски карактеристики	159
м-р Тимко Чичаковски Последниот беровски чалгација	171
Благица Илиќ Класификациски систем на традиционалните игри во делото на Љубица и Даница Јанковиќ	183

УЛОГАТА НА НАСТАВНИКОТ ВО РАЗВОЈОТ НА АФИНИТЕТОТ НА ДЕЦАТА КОН ПИЈАНОТО КАКО ИНСТРУМЕНТ

Многу често се поставува прашањето, што треба да направи наставникот да ги придобие децата, да предизвика нивна желба и интерес кон работата, да има меѓусебен другарски однос? За одговор на овоа прашање можеме да наведеме многу фактори и елементи, но најважен фактор и основа е да се сакаат децата. Тогаш многу блиску ќе ни биде размислувањето и фантазијата која децата си ја претставуваат во својот детски свет.

Имајќи го предвид фактот дека почетоците или првите часови по пијано кај децата се реализираат уште од најмала возраст, наставникот ја има таа чест да ја перфектуира и ја развива таа љубов кон пијаното до ниво на совршенство, целосна посветеност и идна професија.

Во таа смисла наставниците по пијано не треба да бидат само учители „по пијано“, туку и родители и другари. Запознавањето на ученикот, неговиот карактер, неговите способности, наставникот треба да ги осознава уште од првото влегување на ученикот во училищата. Начинот на движење на ученикот, неговите реакции, говорот, се дел од карактеристиките на еден ученик, а тоа е битно за определување на план за работа кој како алатка и модел ќе послужи за поефикасно и побрзо совладување на наставните содржини. Однесувањето на наставникот, разговорот со ученикот, поставување на задачите спрема способностите на ученикот, активирањето на ученикот, се од голема важност за стекнување интерес и љубов кон изучување на пијаното како инструмент. Од наставниците во основните музички училишта се бара исклучително јасно видување кон главната цел и нејзино максимално остварување на создавање на музичка личност. Во процесот на активната работа треба да се одбере правилна програма, разновидни форми на настава, композиции од различни епохи, кои ќе придонесат за поголем интерес на ученикот кон инструментот, откривање на разни стилски карактеристики на инструментот, емоционален развој и љубов кон музиката. Изолирањата на чувствата на ученикот кон одредени музички форми или стилови (особено

кај повозрасните ученици) води кон целосно губење на интересот за изучување на инструментот пијано.

Интересот на детето кон инструментот односно музиката не се појавува со изведување на кратки – поединечни тонови, туку со целосни и јасни мелодии, мотиви кои кај детето создаваат сликовита престава, чувства и расположение. Со други зборови, доживувањето за музиката ученикот го гради од впечатоците кои создаваат целина и кои водат кон перцепцијата на деталите.

Ваквите музички впечатоци остануваат во свеста (памтењето) на детето и кај него создаваат желба да ги отпее или отсвири на пијано. На овој начин доаѓа до развивање на музичката способност и интерес кон музиката. Овие принципи на насочување во развојот на музичките способности (доследното спроведување на целовитоста и содржајноста на изведувањето) не се ограничуваат само на децата од основните музички училишта, туку се применуваат и во повисоките степени на изучување на инструментот.

Наставниците со побогато искуство во почетната фаза од изучувањето на пијаното користат разновидни мелодии и ритмови кои се интересни и препознатливи, односно мелодии кои предизвикуваат пријатно расположение кај детето. Ваквите композиции најпрво тежнеат да развијат интерес кај детето, да создадат чувство на различни карактери на музиката - весела, тажна, игрива, распеана итн. На ваков начин се доаѓа до развивање и усовршување на одделни музички способности, како што се меморијата, слухот, чувството за ритам, а овие способности се во тесна врска со развојот на музикалноста на детето.

Сосема друга слика добиваме ако во основа на музичкиот развој на детето ги земеме тренинг елементите на поединечни тонови и нивни комбинации, неповрзани и нецеловити мелодии. На овој начин доаѓаме до изолиран развој на музичката способност, која нема поврзаност со музичкиот впечаток, музичката емотивност, сликовито претставување. На ваков начин можеме да постигнеме голема прецизност во интонацијата, ритмот, па и во развојот на меморијата. Ваквиот процес на настава може да предизвика концентрација, внимание дури и интерес на детето кон музиката, но недостасува доживувањето и емотивното дејствување на музиката. Ова доживување многу тешко може да се појави подоцна, затоа што емоциите кај детето не можат да се појават ако се започне од делови или вниманието се насочи кон поединечни тонови, а тие претставуваат

пречка кон целосно логично поврзување на мелодиите. Оваа метода создава навика да се мисли на поединечни елементи, неповрзана и нехармонична содржина, а со тоа и создавање на мелодија од поединечни тонови. На ваков начин може да се изгубат желбата и интересот за музиката, а воедно и желбата за изучување на инструментот пијано.

Најголемо значење за развивањето на ученикот имаат часовите по пијано од страна на наставникот. Во нив наставникот дава насоки за работата на ученикот за полесно и потемелно совладување на инструментот пијано. Наставникот проценува во колкава мера ученикот:

- самостојно ги совладува зададените домашни задачи,
- ги проширува теориските знаења,
- постигнува нови изведувачки искуства,
- извршува самостојни домашни задачи,
- го утврдува постигнатото и
- посочува начини за надминување на настанати тешкотии.

Токму поради претходно кажаното, клучна е улогата на наставникот како личност. Во одреден временски период наставникот за детето претставува најголем авторитет, добар музичар и човек. Ученикот најмногу му верува на наставникот и преку него сè повеќе го засакува пијаното, а со тоа и музиката. Ако наставникот ги обработува наједноставните композиции, а самиот се внесе во композициите и го изнесе своето расположение добиено од тие композиции, многу полесно ќе го пренесе тоа расположение или доживување на ученикот. Ваквото заедничко доживување на музиката е најважен контакт во односот на наставникот и ученикот, кој често е услов за успех на ученикот и во понатамошниот живот. На овој начин ученикот, покрај тоа што добива желба да отсвири, добива желба на свој начин да постигне пријатно расположение. Ваквите иницијативи претставуваат прв успех кон педагошката работа и главна мерка за правилен пристап кон ученикот.

Уште на почетокот детето мора да почувствува дека наставникот го слуша до крај, го почитува, разговара со него и на тој начин стекнува доверба кај него. На овој начин наставникот го стекнува својот авторитет.

Заклучок

На крајот од овој текст може да заклучиме дека наставникот е клучната личност во развојот и афинитетот на децата кон пијаното како инструмент. Правилните образовни насоки, односот кон детето, прецизното запознавање со индивидуалните способности на детето, правилно избраната програма за работа за секој ученик посебно, потоа основно познавање на репертоарот за пијано, практичното искуство за приспособување на разните методи при работа со децата, се важни основни цели и задачи во изучувањето на пијаното во музичките училишта.

Користена литература

- Алексев, А. (1954). *Клавирното искуство*. Софија: Музика
- Куртева, М. (1994). *Методика на клавирното обучение*. Софија: Музика.
- Михелис, Л.В. (1992). *Први часови младог пијаниста*. Нови Сад: Савез Музичких Друштва Војводине
- Timakin, M.E. (1984). *Vaspitanje pijanista*. Beograd: Savez drustva muzickih I baletskih pedagoza Srbije.